

(ISSN: 2587-0238)

Değirmenciöğlü, L. (2022). Career Anxiety of Fine Arts High School Students: A Case Study Kayseri Fine Arts High School, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 7(20), 2417-2453.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.548>

Article Type (Makale Türü): Research Article

CAREER ANXIETY OF FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS: A CASE STUDY KAYSERİ FINE ARTS HIGH SCHOOL

Levent DEĞİRMENCİOĞLU

Asst. Prof. Dr, Erciyes University, Kayseri, Türkiye, leventdegoglu@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-7162-8645

Received: 02.09.2022

Accepted: 18.11.2022

Published: 01.12.2022

ABSTRACT

This study aimed to examine the career-related anxiety of students studying at Kayseri Fine Arts High School (FAHS) in the 2021-2022 academic year based on variables such as residence, gender, grade, field (art-music), parent's education level, and family income level. For this purpose, the research was completed in four stages. In the first stage of the research, a literature review was conducted, and in this context, the conceptual framework of the research was created through the titles of FAHS, career, career development, and career anxiety by analyzing domestic and foreign written sources related to the field in detail. In the second stage of the research, necessary permissions and approvals were obtained. Initially, a preliminary interview was made with the director of Kayseri FAHS, which is the subject of the research, and the necessary permissions were obtained by stating the research subject and objectives. Afterward, the research was submitted to Erciyes University Social and Human Sciences Ethics Committee and the ethics committee approval of the research was obtained with the decision of the committee dated 25.01.2022. In the third stage of the research, the implementation phase was completed. Within this scope, the Career Anxiety Scale (CAS) developed by Çetin Gündüz and Nalbantoğlu Yılmaz (2016) and the Personal Information Form (PIF) prepared by the researcher were used. The CAS consists of 14 items in total to measure the family effect on career anxiety (5) and the effect on career choice (9). In the PIF, there are questions prepared to determine the students' residence, gender, grade, field (art-music), parent's education level, and family income level. The CAS and PIF were applied to a total of 248 students studying in all grades (9,10,11 and 12) of the art and music fields at Kayseri FAHS. In the fourth and final stage of the study, the data obtained from the CAS and PIF were analyzed employing statistical tests. Independent Sample T-Test and One-Way Analysis of Variance Test (One-Way Anova) were used to analyze the research data. For the dimensions with statistically significant differences as a result of the Anova test, the Tukey HSD test was used to determine from which dimension the difference originated. In the findings of the research, it was determined that students' career concerns related to family influence showed significant differences according to the educational status of the parents and the family income level, and career concerns related to career choice showed significant differences according to gender, field and parent's educational status. The results were discussed through the literature and the research was reported.

Keywords: Fine Arts High School, career, career anxiety

INTRODUCTION

Fine Arts High Schools (FAHS) are formal education institutions affiliated with the Ministry of National Education (MoNE), providing 4-year education in the field of art. These institutions aim to provide versatile education by providing knowledge and skills in the field of Fine Arts and raising qualified individuals in this direction. The first FAHS was opened in Istanbul on December 16, 1989 (Soyaslan, 2019) under the name "Avni Akyol Fine Arts High School".

FAHSs, providing education in many fields such as Art, Music, Sculpture, Graphic Design, Museum Education, etc., admit students through special talent exams. Based on the Ministry of National Education official data (2022), there are a total of 95 FAHSs in 76 provinces in Turkey. Together with the number of private FAHSs, this number reaches around 125 (Sanathâne, 2021). Even though the presence of FAHSs in almost all of our provinces points to the institutional development in the field of art education, it brings along some problems, especially in recent years, in terms of not being able to fill student quotas. One of the FAHSs experiencing the aforementioned problems is Kayseri Fine Arts High School.

Kayseri Fine Arts High School opened in 1992-1993 (MoNE, 2020). The quotas of FAHSs are stated as 30 students for each field in the "e-guide for application to schools admitting students with special talent exams" (2021). This quota can be increased depending on the number of educators and the suitability of the physical conditions (adequacy of the number of classrooms). Kayseri FAHS also increased the number of quotas with the adequacy of the number of educators and physical conditions and opened a total of 120 student quotas in the fields of Art (30+30 in branches a and b) and Music (30+30 in branches a and b) for the 2021-2022 academic year. Although there has been a positive momentum with the increase in the number of quotas, student applications have not been at a satisfactory level. Applications to Kayseri FAHS have not shown a significant increase in the last two years (2021, 2022) compared to previous years.

It is seen that 120 applicants from the field of art and 85 applicants from the field of music applied to the FAHS special talent exam in the 2021-2022 academic year. There were a total of 11 applicants in art and 10 applicants in music for the 1st and 2nd additional quota exams. At this point, as a result of the additional quota exams, the art field could only fill its quota of 60 students, while the music field could not fill its quota (30 vacancies).

When we analyze the FAHS special talent exam data for the 2022-2023 academic year, it is seen that 105 applicants from the art field and 85 applicants from the music field applied for the special talent exam. There were a total of 9 applicants in art and 20 applicants in music for the 1st additional quota exams. Since there were still vacancies in the art and music fields, the school officially announced that the 2nd quota applications would be made in October 2022, but there were no applications again.

The number of applications to Kayseri FAHS may be considered sufficient based on the fact that it is a high school providing education in the field of arts, and therefore a more specialized field. However, when we consider the population potential of the city and the number of graduates from secondary schools who can apply to FAHS, we

can say that this number is extremely low. Although there has been an increase in the total number of art high schools in parallel with the fine arts faculties in Turkey, it has been determined that there is a decrease in the number of those who want to receive fine arts education and their quotas are not filled.

The population of Kayseri is 1,494,670 according to 2023 estimates (2023, TSI). On the other hand, according to the statistics of the Kayseri Provincial Directorate of National Education (2021), approximately 32,000 students graduate from secondary schools every year. Considering that Kayseri FAHS also receives applications and student admissions from neighboring provinces, it is possible to talk about the existence of a serious potential in terms of prospective students.

When we evaluate the potential of prospective students, the limited number of applications to this institution providing education in the field of art is extremely thought-provoking. Discussions focusing on the limited number of applications and their reasons lead us to question the awareness of parents and students on this issue and their career-related anxiety. In line with this orientation, this study aimed to examine the career-related anxiety of students studying at Kayseri FAHS through different variables.

Career and Career Planning Process

The concept of career has entered our language from the French word "Carrière" and is defined as "the stage, success, and expertise achieved in a profession through time and work" (TLI, 2022). It is possible to come across many definitions of the concept of career, starting from the 16th century, when the modern understanding of public service began to develop, especially with the definition of civil service (Erdoğan, 2009). Super (1980) defines the career as the combination of the roles played by a person throughout his/her life, and Woodd (2000) defines the career as a series of experiences and adventures that an individual goes through throughout his/her life. According to Bernardin (2007), a career includes an individual's work-related activities as well as attitudes and values related to life and work. Therefore, it is a process in which life roles accompany each other (cited in Güldü & Ersoy Kart, 2017: 378). Bahadır and Sürücü (2019) defined career as an individual's preference for a profession, his/her efforts to be successful, and all the activities he/she performs throughout his/her life in this process. Akbaş and Okutan (2020) defined a career as a concept that covers the work done throughout working life, the progress in these jobs, and all the positions obtained. It is possible to increase the definitions related to careers.

- Betz, Klein, and Taylor (1996) discussed the concept of a career under the following four important headings. These headings are
- The ability of the individual to evaluate his/her existing capacity correctly,
- Obtaining information about the professions around the individual,
- To be able to make a plan to reach the professions determined by the individual,
- To be able to use problem-solving skills to cope with the difficulties that the individual may encounter in this process (cited in Bahadır, 2018: 26).

According to Adekola (2011) and Tanoli (2016), the responsibility for career development lies with the individual. This awareness is a strong motivator that will lead the individual to create plans that will enable him/her to achieve his/her goals and to search for possible career fields and opportunities. On the other hand, to be successful in the chosen field, it is essential to make a career plan by the level of ability and knowledge (as cited in Güldü & Ersoy Kart, 2017: 379). Career planning includes the individual's discoveries and planning about who he/she is, and what and where he/she wants to be in the future (Tanoli, 2016).

Based on these statements, it would not be wrong to say that a process in which the individual recognizes himself/herself, creates awareness about the professions around him/her, uses his/her knowledge and skills to reach professions by acting on this awareness, and is associated with a plan is defined as a career development process. Savickas (2012) stated that the career development process describes the activities carried out to ensure harmony and development between the roles undertaken by the person in his/her life and that the career represents a complex structure that includes not only the roles related to choosing a profession and being involved in working life but also other private and social life roles (cited in Güldü & Ersoy Kart, 2017, 378). Özyürek (2013) stated that the career development process is aimed to help individuals acquire various skills on important issues such as gaining awareness, learning educational opportunities, discovering their interests and talents, and evaluating future job opportunities, which will guide them in making career decisions and determining a road map (as cited in Bakır & Büyükgöze Kavas, 2021: 120).

The first concrete step towards a career starts with an orientation towards a profession in high school years and the process of deciding on university preferences (Akbaş & Okutan, 2020: 162). According to Ünsal (2014), the career development process is multifaceted and its periods develop in parallel with the life periods of the individual (cited in Akbaş & Okutan, 2020: 160). This process corresponds to the early adolescence periods (2021, Tatlı et al.: 167), that is, the high school years of the individual, when individuals integrate with their own identity (Çalı & Doğar, 2021: 83). High school years are the years when individuals try to get to know themselves, discover their interests and talents, and exchange information about professions and career opportunities (Akbaş & Okutan, 2020: 161). Rowland (2004) stated that perhaps the most important period in career development is the high school years, when the individual conducts environmental research on professions, discovers his/her abilities and interests, and decides on a profession at the end of the process (as cited in Kayadibi & Oguzhan, 2020: 373). In summary, high school years, which are the years when important career-related decisions are made in the career development process, have a very important place in the career development process. (Karaca et al., 2019:117).

The career decisions made by young people in high school directly affect not only their professional future but also their physiology, psychology, socialization, and quality of life (Kavas, 2012). It is observed that many high school students have difficulties in making career decisions, and the results of studies conducted abroad and in Turkey support these observations (Bacanlı, 2012: 86). The difficulties experienced in the process of career decision-making and the concerns that arise at this point lead us to the concept of 'career anxiety'.

Career Anxiety

The concept of anxiety is defined as sadness, worrying thoughts, grief, and sorrow (TDK, 2022). The earlier discussions about anxiety can be seen in the philosophy of existentialism. Kierkegaard, the founder of existentialist philosophy, and Heidegger and Sartre, who were representatives of the same movement, discussed the phenomenon of anxiety from different perspectives. As a common view, these philosophers associated anxiety with a state of insecurity and unrest of a human who has lost his/her sense of purpose and has detached himself/herself from society and historical context. They accepted this situation as the fundamental reality of humans (Kömürçü & Mohan Kömürçü, 2021: 820). Barlow (2002) defined anxiety as the tension that arises concerning individuals' negative emotions, worries, or fears (cited in Tatlı et al., 2021: 168). According to Cüceloğlu (1996), anxiety generally includes a situation that has not yet occurred, anxiety, and tension toward the future. The thought of encountering an unknown and unpredictable danger arouses restlessness and tension in the person.

When the relevant literature is reviewed, it is possible to reach many definitions related to career anxiety. Vignoli (2015) defined career anxiety as the fear of failure that an individual feels about his/her professional and academic future that occurs during career development processes. In another definition, Vignoli (2015) also defined career anxiety as the fear of making a mistake in a career choice, the fear of failing in academic and career development, and ultimately being unemployed (cited in Çoğalan & Yazıcı, 2022: 153). Mallet (2002) defined career anxiety as the social anxieties experienced by the individual due to the danger of not being able to maintain the planned social status (cited in Tatlı et al., 2021: 168). According to Code and Bernes (2006), Savickas, Passen and Jarjoura (1988), career concerns represent the concern about managing the experiences that a person thinks are important and necessary for career development (cited in Şahin, Özaydın & Siyez, 2019: 168). Dainls et al. (2011) explained career anxiety as a situation in which indecision is experienced in thoughts about the future experienced in the process of making career-related decisions, which occurs due to multiple reasons (cited in Karaca et al., 2019: 117).

Based on the definitions above, we can say that career anxiety is a type of anxiety that starts at an early age when the individual recognizes himself/herself and spreads to the future as a part of the educational process. Zeidner (2007) associated the definitions of anxiety with the educational process and students and defined anxiety as a debilitating negative emotion that affects students from primary school to graduate degrees. With this definition, he indirectly pointed to the career anxiety that the individual faces in the education process. Özyürek (2013) stated that in addition to the students' discoveries in the education process, the guidance and sometimes pressure from the family and the environment can cause the process to become more difficult and cause the individual to have difficulty in making decisions and experience career-related anxiety (cited in Akbaş & Okutan, 2020: 161).

If we accept that the first concrete steps related to a career are taken in high school, it would not be wrong to say that career-related anxiety begins and is shaped in these years, that is, in the years when the individual is an

adolescent. Nalbantoğlu Yılmaz and Çetin Gündüz (2018) stated that the adolescent, who will decide which profession to choose and what he wants to do as part of career development, will face many questions in this process and will try to reach the most appropriate solution for himself by researching the answers to these questions. Bacanlı (2012) pointed out that many high school students have difficulty making career decisions. When the literature is examined, the concerns experienced by high school students about career anxiety are generally associated with career indecisiveness, exam anxiety, and future anxiety (Ayyıldız, 2015: 182; Campagna and Curtis, 2007: 94; Karakaş, 2013: 145; Peng, 2005: 300; Vignoli, 2015: 187) (cited in Akbaş & Okutan, 2020: 162).

In light of the above explanations, this study, focusing on the determinants of the high school period in the career planning process, examines the career anxieties of Kayseri Fine Arts High School students through various variables.

Objective

This research aims to examine the career-related anxiety of students studying at Kayseri Fine Arts High School (FAHS) in the 2021-2022 academic year based on socio-demographic variables such as residence, gender, grade, field (art-music), parent education level, and family income level. (2021, Tatlı et al.,: 169) .

Problem Statement

The problem statement of this study was determined as follows.

“Is there a difference between Fine Arts High School students' career anxiety about family influence and career choice?”

Within the framework of this main problem statement, answers to the following sub-problems will be searched in the research.

Sub-Problems

- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to gender?
- Do the career anxiety states of FAHS students regarding family influence and career choice differ according to their place of residence (house, dormitory, etc.)?
- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to their grade level?
- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to their field of study?
- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to their mother's education level?

- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to their father's education level?
- Do FAHS students' career anxiety states related to family influence and career choice differ according to the total income of the family?

METHOD

Quantitative research approach was adopted in this study in examining the career-related anxiety of students studying at Kayseri Fine Arts High School (FAHS) in the 2021-2022 academic year through socio-demographic variables.

Research Model

The relational Survey Model, one of the quantitative research models, was used in this study. Relational screening models are descriptive research models (Sönmez & Alacapınar, 2013: 50; Toytok, 2016: 174) aiming to determine the presence and/or degree of change between two or more variables (Karasar, 2010: 81), the shape of the relationship (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2004: 203), and to obtain clues about the cause and effect relationship between variables (Büyüköztürk et al., 2014: 14).

The Online Survey Software and Data Intelligence Blog named QuestionPro (2022) defined the relational screening model as follows through the image below: Relational research is a method to identify and predict how variables are naturally related in the real world, without the researcher attempting to change them or assign causality between them.

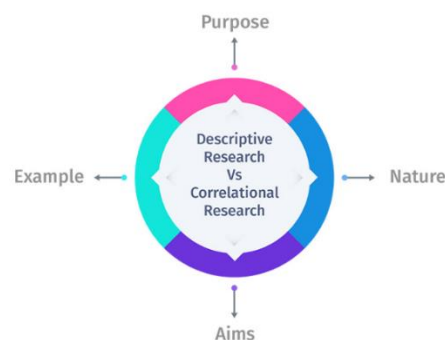

Figure 1. The Relational Survey Model

Study Group

The research study group consists of 248 students studying at Kayseri Fine Arts High School (FAHS) in grades 9, 10, 11, and 12 in the 2021-2022 academic year. After the conceptual framework of the research was established, a preliminary interview was conducted with the Kayseri FAHS principal, and the necessary permissions were obtained for the data collection phase by stating the research subject and objectives.

Data Collection Tools

The personal information form (PIF) was used to collect socio-demographic information of 248 students studying in the Art and Music fields. In the PIF, questions about the students' gender, place of residence, grade, field, parents' education level, and total income of the family were included. The Career Anxiety Scale (CAS) created by Çetin Gündüz and Nalbantoğlu Yılmaz (2016) was used to collect data on students' career anxiety about family influence and career choice. The scale includes a total of 14 items to determine career anxiety about family influence (5) and career anxiety about career choice (9). The scale was graded on a 5-point Likert scale as "(5) Strongly Agree, Agree (4), Undecided (3), Disagree (2), and Strongly Disagree (1)".

Data Analysis

The data were analyzed using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25.0 software and the statistical significance level was evaluated as 0.05. Çetin Gündüz and Nalbantoğlu Yılmaz (2016) explained the Cronbach's Alpha reliability coefficient of the scale for career concerns about family influence as 0.742, and the Cronbach's Alpha reliability coefficient for career concerns about career choice as 0.797. In the study, these reliability coefficients were recalculated and the Cronbach's Alpha value of the scale for career concerns related to family influence was found to be 0.89 and the Cronbach's Alpha value for career concerns related to career choice was found to be 0.87.

Cronbach's alpha coefficient, being a measure of the internal consistency of the items, is used to explain or question the homogeneous structure of the items in the scale. It is interpreted that the items in the scale with high Cronbach's alpha coefficient are consistent with each other and consist of items that measure the same feature (Yıldız & Uzunsakal, 2018: 6), and if the coefficient is 0.7 and above, the reliability of the scale is considered good (Kılıç, 2006:47).

Yıldız and Uzunsakal (2018) explained the Cronbach alpha (R2) value as follows.

- If $0 < R2 < 0.40$, not reliable
- If $0.40 < R2 < 0.60$, low reliability
- If $0.60 < R2 < 0.80$, it is highly reliable
- If $0.80 < R2 < 1.00$, high reliability

In the research, whether the data were suitable for normal distribution was checked by looking at the skewness and kurtosis coefficients of the data, and it was seen that the data were between -1 and +1. Based on these results, it can be said that the data are normally distributed (Kalaycı, 2014).

Table 1. Distribution of Skewness and Kurtosis Coefficients of the Data

Variable	n	Mean	S.D.	Median	Skewness	Kurtosis
Family	248	3.979	0.9952	4.2	-1.0426	0.3417
Profession		2.7648	0.9731	2.6667	0.2029	-0.715

Besides descriptive statistical methods (frequency, arithmetic mean), Independent Sample T-Test was used for the comparison of two group averages and the One-Way Analysis of Variance Test (One-Way Anova) was used for the comparison of more than two group averages. For the dimensions where statistically significant differences were found as a result of the ANOVA test, the determination of which groups the difference originated from was made by post hoc analyses.

Ethic of the Research

This research was presented to the Erciyes University Social and Human Sciences Ethics Committee and was approved by the committee's decision dated 25.01.2022 and numbered 25.

FINDINGS

In this section, socio-demographic information about Kayseri Fine Arts High School students and the results of descriptive statistical analyses of the data collected from the students with the career anxiety scale is given.

Socio-Demographic Status of Kayseri FAHS Students

Table 2. Distribution of Students' Socio-Demographic Information

Variables	Category	Frequency (n)	Percentage (%)
Gender	Female	149	60
	Male	99	40
Student Place of Residence	Dormitory	84	33,9
	Family Homestay	164	66,1
Grade	9 th Grade	55	22,2
	10 th Grade	98	39,5
	11 th Grade	47	18,9
	12 th Grade	48	19,4
Field	Art	136	54,8
	Music	112	45,2
Mother's Education Status	Primary	50	20,2
	Secondary	55	22,2
	High School	94	37,9
	University	43	17,3
	Master-PhD	6	2,4
Father's Education Status	Primary	37	14,9
	Secondary	56	22,6
	High School	82	33,1
	University	54	21,8
	Master-PhD	19	7,6
Family Total Income	4253 TL and below	109	43,9
	4254 TL and above	139	56,1

Investigation of FAHS Students’ Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of ‘Gender’

Table 3. T Test Results of Career Anxiety Scores According to The 'Gender' Variable

Dependent Variable	Gender	n	\bar{x}	Ss	t	p
Family Influence-Related Anxiety	Kadın	149	3.9624	1.0231	-0.322	0.748
	Erkek	99	4.004	0.9562		
Career Choice-Related Anxiety	Kadın	149	2.613	0.9316	-3.0647	0.002
	Erkek	99	2.9933	0.9942		

When the table is analyzed, it is seen that there is no statistically significant difference between gender categories in terms of family influence averages ($p=0.748$), while there is a statistically significant difference in terms of career choice averages ($p=0.002$). According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference in terms of career choice, the mean career anxiety score of male students (2.9933) was higher than that of female students (2.613).

Analysis of FAHS Students’ Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of ‘Place of Residence

Table 4. T-Test Results of Career Anxiety Scores According to The Place of Residence Variable

Dependent Variable	Place of Residence	n	\bar{x}	Ss	t	p
Family Influence-Related Anxiety	Dormitory	84	3.8714	0.9517	-1.2199	0.224
	Family	164	4.0341	1.0151		
	Homestay					
Career Choice-Related Anxiety	Dormitory	84	2.6032	0.7835	-1.8814	0.061
	Family	164	2.8476	1.0498		
	Homestay					

When the table is analyzed, it is seen that there is no statistically significant difference between the categories of the place of residence in terms of family influence ($p=0.224$) and career choice ($p=0.061$) averages.

Table 5. Anova Test Results of Career Anxiety Scores According to Grade Level Variable

Dependent Variable	Sınıf Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	F	p
Family Influence-Related Anxiety	9 th grade	55	4.1345	0.812	3.624	0.014
	10 th grade	98	3.7673	1.0429		
	11 th grade	47	3.9234	1.1659		
	12 th grade	48	4.2875	0.8063		
Career Choice-Related Anxiety	9 th grade	55	3.0525	0.9367	2.8885	0.036
	10 th grade	98	2.7324	0.9076		
	11 th grade	47	2.766	1.1241		
	12 th grade	48	2.5	0.9279		

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference related to family influence, the mean anxiety scores of the students studying in the 12th grade (4.2875) were found to be higher

than the students studying in the 9th, 10th, and 11th grades. In the post-hoc analyses conducted to find the biggest difference in anxiety scores between the categories, it was seen that the biggest difference between the mean scores of anxiety related to family influence was between the 12th and 10th grades.

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference regarding the choice of profession, the mean anxiety score (3.0525) of the students studying in the 9th grade was higher than the students studying in the 10th, 11th, and 12th grades. In the post-hoc analyses conducted to find the biggest difference in anxiety scores between the categories, it was seen that the biggest difference between the mean scores of anxiety related to career choice was between the 12th and 9th grades.

Analysis of FAHS Students’ Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of ‘Field’

Table 6. T-Test Results of Career Anxiety Scores According to The 'Field' Variable

Dependent Variable	Alan	n	\bar{x}	Ss	t	p
Family Influence-Related Anxiety	Art	136	3.8676	1.0386	-1.9534	0.052
	Music	112	4.1143	0.9264		
Career Choice-Related Anxiety	Art	136	2.6503	1.0329	-2.0544	0.041
	Music	112	2.9038	0.8798		

When the table is analyzed, it is seen that there is no statistically significant difference between the field categories in terms of family influence averages ($p=0.052$), while there is a statistically significant difference in terms of career choice averages ($p=0.002$).

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference regarding career choice, it was seen that the average career anxiety score of the students studying in the music field (2.9038) was higher than the average career anxiety score of the students studying in the art field (2.6503).

Analysis of FAHS Students’ Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of ‘Mother’s Education Status’

Table 7. Anova Test Results of Career Anxiety Scores According to The Mother's Education Level Variable

Dependent Variable	Mother's Education Status	n	\bar{x}	Ss	F	p
Family Influence-Related Anxiety	Primary	50	3.736	1.1679	2.5459	0.040
	Secondary	55	4.0218	0.7866		
	High School	94	3.9106	1.0537		
	University	43	4.3628	0.7749		
	Postgraduate	6	3.9333	1.1003		
Career Choice-Related Anxiety	Primary	50	2.6867	0.9322	3.192	0.014
	Secondary	55	2.7576	1.053		
	High School	94	2.6135	0.9121		
	University	43	3.2222	0.9172		
	Postgraduate	6	2.5741	1.1872		

When the table is analyzed, it is seen that there is a statistically significant difference between the categories of mother's education level in terms of family influence ($p=0.040$) and career choice ($p=0.014$).

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference regarding family influence, the mean anxiety scores of students whose mother's education level was university (4.3628) were found to be higher than the other levels. In the post-hoc analyses conducted to find the biggest difference in anxiety scores between categories, it was seen that the biggest difference between the mean scores of anxiety related to family influence was between university and primary school degrees.

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference regarding the choice of profession, the mean anxiety score (3.2222) of the students whose mother's education level was university was found to be higher than the other levels. In the post-hoc analyses conducted to find the biggest difference in anxiety scores between categories, it was seen that the biggest difference between the mean scores of anxiety related to career choice was between university and primary school degrees.

Analysis of FAHS Students' Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of 'Father's Education Status'

Table 8. Anova Test Results of Career Anxiety Scores According to The Father's Education Level Variable

Dependent Variable	Father's Education Status	n	\bar{x}	Ss	F	p
Family Influence-Related Anxiety	Primary	37	4.0054	1.0116	2.8244	0.026
	Secondary	56	3.6286	1.1323		
	High School	82	4.0171	0.8884		
	University	54	4.1407	0.9733		
	Postgraduate	19	4.3368	0.8248		
Career Choice-Related Anxiety	Primary	37	2.6697	1.1381	0.3723	0.828
	Secondary	56	2.7202	0.8643		
	High School	82	2.7385	1.0029		
	University	54	2.8827	0.9745		
	Postgraduate	19	2.8596	0.8485		

When the table is analyzed, it is seen that there is a statistically significant difference between the categories of father's education level in terms of family influence ($p=0.026$), while there is no statistically significant difference in terms of occupational choice ($p=0.828$).

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference related to family influence, the mean anxiety score (4.3368) of the students whose father's education level was university was found to be higher than the other levels. In the post-hoc analyses conducted to find the biggest difference in anxiety scores between categories, it was seen that the biggest difference between the mean scores of anxiety related to family influence was between postgraduate and secondary school degrees.

Analysis of FAHS Students’ Career Anxiety Related to Family Influence and Career Choice on the Variable of ‘Family Income Level’

Table 9. T-Test Results of Career Anxiety Scores According to Family Income Level Variable

Dependent Variable	Family Income Level	n	\bar{x}	Ss	t	p
Family Influence Related Anxiety	4254 TL and below	109	3.7908	1.0789	-2.6699	0.008
	4254 TL and above	139	4.1266	0.9009		
Career Choice-Related Anxiety	4254 TL and below	109	2.6728	0.9956	-1.3204	0.188
	4254 TL and above	139	2.8369	0.9525		

When the table is analyzed, it is seen that there is a statistically significant difference between the family income level categories in terms of family influence averages ($p=0.008$), while there is no statistically significant difference in terms of career choice averages ($p=0.188$).

According to the multiple comparison test conducted to determine the source of the difference related to family influence, it was seen that the career anxiety score (4.1266) related to the family influence of students whose family income was 4254 TL and above was higher than the average career anxiety score (3.7908) related to the family influence of students whose family income was 4253 TL and below.

CONCLUSION and DISCUSSION

This study aims to examine the career-related anxiety of students studying at Kayseri Fine Arts High School (FAHS) in the 2021-2022 academic year, through socio-demographic variables such as residence, gender, grade, field (art-music), parent’s education level, and family income level, has reached the following results.

Results related to the 1st Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety through family influence, revealed that there was no significant difference between the genders of the students. Based on the test answered by 149 females and 99 males, it was determined that there was no difference between the career anxiety of female students and the career anxiety of male students.
- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students, which aimed to measure career anxiety through career choice, revealed a significant difference between the genders of the students. Based on the test answered by 149 females and 99 males, it was determined that the career anxiety of male students was higher than that of female students.

Results Related to the 2nd Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety through family influence and career choice, showed that there was no significant difference between the residence places of the students. Based on the test answered by 84 students living in

dormitories and 164 students living with their families, it was determined that there was no difference between the career anxiety states of the students living in dormitories and the career anxiety states of the students living with their families.

Results Related to the 3rd Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety through family influence revealed significant differences between the grade levels of the students. Based on the test answered by 55 students from 9th grade, 98 students from 10th grade, 47 students from 11th grade, and 48 students from 12th grade, it was found that the career anxiety scores of 12th grade students were higher than those of 9th, 10th, and 11th grade students. In the analyses conducted to find the biggest difference between the classes, it was seen that the biggest difference in career anxiety scores was between the 10th and 12th grades.
- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety over career choice revealed significant differences between the grade levels of the students. Based on the test answered by 55 students from 9th grade, 98 students from 10th grade, 47 students from 11th grade, and 48 students from 12th grade, it was found that the career anxiety scores of 9th grade students were higher than those of 10th, 11th, and 12th grade students. In the analyses conducted to find the biggest difference between the grades, it was seen that the biggest difference in career anxiety scores was between the 9th and 12th grades.

Results Related to the 4th Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety through family influence, revealed no significant difference between the fields of the students. Based on the test answered by 136 art and 112 music students, it was determined that there was no difference between the career anxiety levels of the students in the art field and the career anxiety levels of the students in the music field.
- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety over career choice, revealed significant differences between the fields of the students. According to the test answered by 149 females and 99 males, it was observed that the career anxiety scores of the students in the art field were higher than the career anxiety scores of the students in the music field.

Results Related to the 5th Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety through family influence revealed that there were significant differences between the educational levels of the students' mothers. According to the test answered by 50 students whose mothers graduated from

primary school, 55 students whose mothers graduated from secondary school, 94 students who graduated from high school, 43 students who graduated from university, and 6 students who graduated from postgraduate education, it was determined that the career anxiety scores of students whose mothers' education level was university were higher than the career anxiety scores of students whose mothers' education level was other degrees. In the analyses conducted to find the biggest difference between the degrees, it was seen that the biggest difference in career anxiety scores was between university and primary school degrees.

- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety over career choice revealed that there were significant differences between the educational status of the students' mothers. According to the test answered by 50 students whose mothers graduated from primary school, 55 students whose mothers graduated from secondary school, 94 students who graduated from high school, 43 students who graduated from university, and 6 students who graduated from postgraduate education, it was determined that the career anxiety scores of students whose mothers' education level was university were higher than the career anxiety scores of students whose mothers' education level was other degrees. In the analyses conducted to find the biggest difference between the degrees, it was seen that the biggest difference in career anxiety scores was between university and primary school degrees.

Results Related to the 6th Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety through family influence revealed significant differences between the education levels of the students' fathers. According to the test answered by 37 students whose fathers graduated from primary school, 56 students whose fathers graduated from secondary school, 82 students who graduated from high school, 54 students who graduated from university, and 19 students who graduated from postgraduate education, it was determined that the career anxiety scores of students whose fathers' education level was university were higher than the career anxiety scores of students whose fathers' education level was other degrees. In the analyses conducted to find the biggest difference between the degrees, it was seen that the biggest difference in career anxiety scores was between postgraduate and secondary school degrees.
- The statistical analyses of the items in the CAS applied to the students to measure career anxiety over career choice revealed no significant difference between the education level of the fathers of the students. According to the test answered by 50 students whose fathers graduated from primary school, 55 students who graduated from secondary school, 94 students who graduated from high school, 43 students who graduated from university, and 6 students who graduated from postgraduate education, the father's education level does not differ according to the degrees.

Results Related to the 7th Sub-Problem

- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety through the effect of family, revealed significant differences between the genders of the students. According to the test answered by 109 students whose family income level was 4250 TL and below and 139 students whose family income level was 4250 TL and above, it was determined that the career anxiety scores of students whose family income was 4254 TL and above were higher than the career anxiety scores of students whose family income was 4253 TL and below.
- The statistical analyses of the items in the CAS, which were applied to the students to measure career anxiety through career choice, revealed no significant difference between the genders of the students. According to the test answered by 109 students with a family income level of 4250 TL and below and 139 students with a family income level of 4250 TL and above, the career anxiety scores of students with a family income of 4254 TL and above do not differ from those of students with a family income of 4253 TL and below.

The results of the research indicate that students' career anxieties related to family influence differ according to the educational level of their parents and the income level of the family. It is thought that the high educational level of the parents brings along an awareness that is reflected in the child at the point of career planning, and therefore has a direct positive effect on the career concerns of the students. On the other hand, the income level of a family is an important factor that directly affects all members of the family in terms of accessible opportunities. Therefore, it can be expected that an improvement in income level would have a positive effect on all family members in all areas, and accordingly, career concerns would be lower. The results of the research indicate the opposite. Students from families with higher income and therefore higher welfare levels had higher career anxiety levels.

Based on the results of the research, it was determined that career concerns related to career choice showed significant differences according to gender, the field of study, and the mother's educational status. Male students had higher career concerns about career choice than female students. This situation can be associated with the role of men in the traditional family structure (being responsible for providing family income).

The other factor that was found to be significant concerning career choice was the field chosen by the students. According to the results of the research, the career anxiety scores of the students in the art field were higher than those of the students in the music field. In other words, students in the art field have more anxiety about their careers. This situation can be associated with the fact that the opportunities in the music field in terms of acquiring a profession or earning income are more than in the art field.

Another factor that was found to be significant concerning career choice was the educational status of the mothers. In the results of the research, the only category in which significance was found in terms of career anxiety both in terms of family influence and career choice was the educational status of mothers. The career

anxiety scores of the students whose mothers were university graduates were higher than the students whose mothers had other degrees. This result can be associated with the awareness that educational status creates in mothers at the point of career planning and anxiety.

RECOMMENDATIONS

The adolescence period, when the steps towards career development make themselves feel concrete, corresponds to the high school period. For students studying at FAHS to take these concrete steps healthily, career planning courses should be included in the curriculum, which will be conducted by experts in the field by considering the field and level.

ETHICAL TEXT

In this article, journal writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, journal ethics rules were followed. Responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author(s). This research was approved by the Erciyes University Social and Human Sciences Ethics Committee, with the decision of the board dated 25.01.2022 and numbered 25.

Author Contribution Rate: Writer contribution rate to this study is 100%.

REFERENCES

- Bacanlı, F. (2012). Relationships between career decision making difficulties and irrational beliefs about career choice. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4 (37), 86-95.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/21457/229730>
- Bahadır, R. Y. & Sürücü, A. (2019). *The predictive power of high school students' parental attitudes towards career decision competence expectancy*. *Manas Journal of Social Research*, 8 (3), 2444-2461.
<https://doi.org/10.33206/mjss.524308>
- Bahadır, R. Y. (2018). *Examination of high school students' career decision competence expectations in terms of parental attitudes and coping styles* [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.
- Bakır, V. & Büyükgöze Kavas, A. (2021). The role of parental support and socio-demographic characteristics in children's career development. *Dokuz Eylül University Buca Education Faculty Journal*, 51, 119-136.
<https://doi.org/10.53444/deubefd.780311>
- Büyükgöze Kavas, A. (2012). Turkish adaptation of career decision scale: validity and reliability study. *Turkish Journal of Psychological Counselling and Guidance*, 4 (38), 159-168.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200084>
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014) *Scientific research methods*. Pegem Academy.
- Cüceloğlu, D. (1996). *Human and behaviours*. Remzi Publishing.

- Çalı O., & Doğar, Y. (2021). Investigation of career anxiety of sports high school students. *Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 15 (1), 81-93. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/60685/854883>
- Çetin Gündüz, H. & Nalbantoğlu Yılmaz, F. (2016). Scale development study to determine the career anxieties of high school students. *Mersin University Journal of Faculty of Education*, 12 (3), 1008-1022. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.282397>
- Çoğalan, Y. & Yazıcı, H. (2022). The relationship between high school students' self-confidence, career locus of control and career anxieties. *Electronic Journal of Social Sciences*, 21 (81), 152-165. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1783021>
- Erdoğan, H.T. (2009). *An application at Dumlupınar University on the relationship between individual career planning and personal success* [Unpublished master's thesis]. Dumlupınar University.
- Göncü Akbaş, M. & Okutan, E. (2020). Field research on high school students' career anxiety: Antalya province example. *Journal of Youth Research*, 8 (20), 158-187. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/genclikarastirmalari/issue/55138/644186>
- Güldü, Ö. & Ersoy Kart, M. (2017). The role of career barriers and career future perceptions in career planning process. *Ankara University FPS Journal*, 72 (2), 377-400. http://dx.doi.org/10.1501/SBFder_0000002450
- Kalaycı, Ş. (2014). *Spss applied multivariate statistical techniques*. Asil Publishing.
- Karaca, M., Karaçetin, M. & Karadeniz, E. M. & Kala, E. (2019, August 26-30). *A Research on Measuring Career Anxiety of Undergraduate and Associate Degree Students: Burdur and Isparta Case* [Conference presentation]. International Conferences on Social Science Research, Prizren, Kosovo.
- Karasar, N. (2010). *Scientific research method*. Nobel Publication Distribution.
- Kayadibi, S. & Kırdök, O. (2020). Examining the relationship between high school students' career concerns and five-factor personality traits. *Eurasian Journal of Social and Economic Research*, covid-19 special issue 2, 372-388. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/732674>
- Kayseri Fine Arts High School (2023, 10 October 10). https://kayserigsl.meb.k12.tr/icerikler/okul-tarihi_8811532.html
- Kılıç, S. (2016). Cronbach's alpha reliability coefficient. *Journal of Mood Disorders*, 6 (1), 47-48. <http://dx.doi.org/10.5455/jmood.20160307122823>
- Kömürcü, İ. & Mohan Kömürcü, H. (2021). The Mediating Role of Socio-Economic Status in the Relationship between Problem-Focused Coping Strategies and Test Anxiety in Conservatory Students, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6 (13), 819-847. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.394>
- Ministry of National Education (2022, 17 October 17). *Kayseri National Education Statistics*. https://kayseri.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/19082514_Kaysery_Mylly_Eyytym_Ystatystyklery-2020-2021_2.pdf
- Ministry of National Education (2023, October 17). *Fine Arts High Schools Application Guide*. https://eokulyd.meb.gov.tr/Sinavislemleri/Basvurulslemleri/GSSL/2021_e_klavuz.pdf

- Ministry of National Education (2023, September). Joint Management Model with the Ministry of Culture and Tourism in Fine Arts High Schools. <https://www.meb.gov.tr/guzel-sanatlar-liselerinde-kultur-ve-turizm-bakanligi-ile-ortak-yonetim-modeli/haber/26196/tr>
- Nalbantoğlu Yılmaz, F. & Çetin Gündüz, H. (2018). Investigation of high school students' career anxiety according to various variables. *Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education*, 18 (3), 1585-1602. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471164>
- QuestionPro Sitemap, (2022, 20 September 20). Relational Research. <https://www.questionpro.com/blog/descriptive-research-vs-correlational-research>
- Sanathane (2021). Fine Arts High Schools Talent Exams and Quotas. <https://www.sanathane.art/guzel-sanatlar-liseleri-yetenek-sinavlari-ve-kontenjanlari>
- Sönmez, V., Alacapınar, F. G. (2013). *Exemplified scientific research methods*. Anı Publishing.
- Şafak Soyaslan, Ö. (2019, September 30). Avni Akyol Fine Arts High School. https://eyupalibeykoyortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/avni-akyol-guzel-sanatlar-lisesi-lise-tanitim-gezimiz_5107631.html
- Şahin, S., Özaydın, S. & Siyez, D. M. (2019). Adult career concerns scale short form: Turkish adaptation, validity and reliability study. *Journal of Career Psychological Counselling*, 2 (2), 166-193. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kpdd/issue/51379/623567>
- Tanoli, M.F. (2016). Understanding career planning: a literature review. Munich Personal RePEc Archive (MPRA), 1-15. <https://mpa.ub.uni-muenchen.de/74730/>
- Tatlı, H. S., Kazan, H. & Öngel, V. (2021). Career planning; an examination in terms of the country's economic reputation and career anxiety. *Journal of Doğuş University*, 22 (1), 167-185. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/doujournal/issue/66684/1043234>
- Toytok, E.H. (2016). School leaders' innovation managements and organisational stress: A relational model study. *Univers. J. Educ. Res.*, 4, 173 -179. <http://dx.doi.org/10.13189/ujer.2016.041322>
- Turkish Language Institution (2022, November 28). Career. <https://sozluk.gov.tr>
- Turkish Statistical Institute (2022, October 3). <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografie-109&dilil=1>
- Uzunsakal, E. & Yıldız, D. (2018). Comparison of reliability tests in field research and an application on agricultural data. *Journal of Applied Social Sciences*, 2 (1), 14-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>
- Vignoli, E. (2015). Career indecision and career exploration among older french dolescents: The specific role of general trait anxiety and future school and career anxiety. *Journal of Vocational Behaviour*, 89. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2015.06.005>
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS applied scientific research methods*. Detay Publishing.
- Zeidner, M. (2007). Test anxiety in educational contexts: Concepts, findings, and future directions. *Emotion in Education*, 165-184). <http://dx.doi.org/10.1016/B978-012372545-5/50011-3>
-

GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER KAYGILARI ÜZERİNE BİR İNCELEME: KAYSERİ GÜZEL SANATLAR LİSESİ

Öz

Bu araştırmada, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi'nde (GSL) öğrenim gören (2021-2022) öğrencilerin, kariyer ile ilgili kaygı durumlarının ikametgâh, cinsiyet, sınıf, alan (resim-müzik), anne-baba eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyi gibi değişkenler üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, araştırma dört aşamada tamamlanmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında, literatür taraması yapılmış, bu kapsamda alanla ilgili yerli ve yabancı yazılı kaynaklar detaylı olarak incelenmiş; GSL, kariyer, kariyer gelişimi ve kariyer kaygısı başlıkları üzerinden araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırmanın ikinci aşamasında, araştırmayla ilgili gerekli izin ve onaylar alınmıştır. Bu kapsamda, öncelikle araştırmaya konu olan Kayseri GSL müdürü ile ön görüşme yapılmış, araştırma konusu ve amaçlar belirtilerek gerekli izinler alınmıştır. Devamında, araştırma Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul'una sunulmuş, kurulun 25.01.2022 tarihli kararı ile araştırmanın etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmanın üçüncü aşamasında, uygulama aşaması tamamlanmıştır. Bu kapsamda, Çetin Gündüz ve Nalbantoğlu Yılmaz (2016) tarafından geliştirilen Kariyer Kaygısı ölçeği (KKÖ) ve araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF) kullanılmıştır. KKÖ kariyer kaygısı üzerindeki aile etkisini (5) ve meslek seçimine yönelik etkiyi (9) ölçmek üzere toplamda 14 maddeden oluşmaktadır. KBF de öğrencilerin ikametgâh, cinsiyet, sınıf, alan (resim-müzik), anne-baba eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyini tespit etmek için hazırlanmış sorular yer almaktadır. KKÖ ve KBF Kayseri GSL'de, resim ve müzik bölümlerinin tüm sınıflarında (9,10,11 ve 12) öğrenim gören toplam 248 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmanın dördüncü ve son aşamasında, KKÖ ve KBF'den elde edilen veriler istatistiksel testler vasıtasıyla analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde, Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Sample T-Test) ve Tek Yönlü Varyans Analizi Testi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Anova testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunan boyutlar için farkın hangi boyuttan kaynaklandığının tespitinde ise Tukey HSD testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularında, öğrencilerin aile etkisine ilişkin kariyer kaygılarının anne-babanın eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyine göre, meslek seçimine ilişkin kariyer kaygılarının ise cinsiyet, alan ve annenin eğitim derecesine göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Sonuçlar literatür üzerinden tartışılarak araştırma raporlaştırılmıştır.

Anahtar kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, kariyer, kariyer kaygısı.

GİRİŞ

Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı, sanat alanında 4 yıllık eğitim veren örgün eğitim kurumlarıdır. Güzel Sanatlar alanında bilgi ve beceriler kazandırarak çok yönlü eğitim vermeyi, bu doğrultuda nitelikli bireyler yetiştirmeyi amaçlayan bu kurumların ilki, 16 Aralık 1989 yılında (Soyaslan, 2019) "Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi" adıyla İstanbul'da açılmıştır.

Resim Müzik, Heykel, Grafik Tasarımı, Müze Eğitimi vb. birçok alanda eğitim veren GSL'ler, özel yetenek sınavlarıyla öğrenci kabul etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı resmi verilerine (2022) göre Türkiye'de 76 ilde toplam 95 GSL vardır. Özel GSL sayılarıyla birlikte bu sayı 125 civarına ulaşmaktadır (Sanathâne, 2021). GSL'lerin neredeyse tüm illerimizde bulunması durumu, sanat eğitimi-öğretim alanındaki kurumsal gelişime işaret etse de, özellikle son yıllarda öğrenci kontenjanlarının doldurulamaması noktasında, bazı problemleri beraberinde getirmektedir. Bahsedilen problemlerin yaşandığı GSL'lerden biri de Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi'dir.

Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi 1992-1993 yılında (MEB, 2020) eğitime başlamıştır. GSL'in kontenjanları, MEB'in "özel yetenek sınavı yaparak öğrenci alan programlara başvuru e-kılavuzu"nda (2021) her bölüm için 30 öğrenci olarak belirtilmiştir. Eğitimci sayısı ve fiziksel koşulların uygunluğuna (sınıf sayılarının yeterliliği) bağlı olarak bu kontenjan artırılabilir. Kayseri GSL de eğitimci sayısı ve fiziksel koşullar noktasında sağladığı yeterlilikle kontenjan sayısını artırmış, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Resim (a ve b şubelerinde 30+30) ve Müzik (a ve b şubelerinde 30+30) alanlarında toplam 120 kişilik öğrenci kontenjanı açmıştır. Koşulların yeterliliğine bağlı olarak, kontenjan sayılarının artırılmasıyla yakalanan pozitif yönlü ivme, ne yazık ki öğrenci kabulüne yönelik başvurularda yakalanamamıştır. Kayseri GSL ye (2023) olan başvurular, son iki yılda (2021,2022) önceki yıllara göre ciddi bir artış gösterememiştir.

2021-2022 Eğitim Öğretim Döneminde GSL özel yetenek sınavına resim alanından 120, müzik alanından ise 85 kişinin başvurduğu görülmektedir. 1. ve 2. ek kontenjan sınavlarına resimde toplam 11, müzikte ise toplam 10 başvuru olmuştur. Gelineen noktada, yapılan ek kontenjan sınavları sonucunda, resim bölümü 60 kişilik kontenjanını ancak doldurabilmiş, müzik alanı ise kontenjanını (30 boş) dolduramamıştır.

2022-2023 Eğitim Öğretim Dönemi GSL özel yetenek sınav verilerini incelediğimizde, özel yetenek sınavına resim alanından 105, müzik alanından ise 85 kişinin başvurduğu görülmektedir. 1. ek kontenjan sınavlarına resimde toplam 9, müzikte ise toplam 20 başvuru olmuştur. Resim ve müzik bölümünde halen boş kontenjan olması nedeniyle, 2. kontenjan başvurularının 2022 yılı ekim ayı içinde yapılacağı okul tarafından resmi olarak duyurulmuş, ancak yapılan sınava yine başvuru olmamıştır.

Kayseri GSL'ye yapılan başvurular, sanat alanında eğitim veren bir lise bu bağlamda da daha özel bir alan olması üzerinden değerlendirilerek belki yeterli görülebilir. Ancak, şehrin nüfus potansiyeli ve ortaokullardan GSL'ye başvurabilecek mezun sayısını değerlendirdiğimizde, bu sayının son derece düşük olduğunu söyleyebiliyoruz. Türkiye'de güzel sanatlar fakültelerine paralel olarak sanat liselerinin toplam sayısında bir artış olmasına rağmen

güzel sanatlar eğitimi almak isteyenlerin sayısında azalma olduğu ve kontenjanlarının tam dolmadığı tespit edilmiştir.

Kayserinin nüfusu, 2023 yılı tahmini verilerine (2023, TÜİK) göre 1.494.670 tir. Öte ayandan Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü istatistiklerine (2021) göre, her yıl ortaokullardan yaklaşık 32.000 öğrenci mezun olmaktadır. Kayseri GSL'ye çevre illerden de başvuru ve öğrenci kabulü olduğunu düşündüğümüzde, aday öğrenci noktasında ciddi bir potansiyelin varlığından bahsetmek mümkündür.

Kariyer ve Kariyer Planlama Süreci

Kariyer kavramı Fransızca "Carrierre" kelimesinden dilimize girmiş; "Bir meslekte zaman ve çalışmayla elde edilen aşama, başarı ve uzmanlık" olarak tanımlanmıştır (TDK, 2022). İlgili literatür tarandığında, modern kamu hizmet anlayışının gelişmeye başladığı 16. yüzyıldan başlayarak, özellikle devlet memurluğu tanımı ile birlikte ortaya çıktığı kabul edilen (Erdoğan, 2009) kariyer kavramına yönelik olarak, çok sayıda tanıma rastlamak mümkündür. Bernardin (2007) kariyerin, bireyin işle yönelik faaliyetlerinin yanında yaşantıya ve çalışmaya yönelik durumları ve değerleri de içereceğini ifade etmiş; bu bağlamda kariyeri yaşam rollerinin birbirine eşlik ettiği bir süreç olarak tanımlamıştır." (akt. Güldü ve Ersoy Kart, 2017: 378). Bahadır ve Sürücü (2019) kariyeri, "bireyin bir mesleği tercih etmesi, başarılı olmak için çaba göstermesi ve bu süreçte yaşamı boyunca gerçekleştirdiği bütün faaliyetler" olarak tanımlamıştır. Göncü Akbaş ve Okutan (2020) göre kariyer, çalışma sürecinde yapılan işleri, bu işlerdeki gelişimi içine alan ve ulaşılan tüm pozisyonları açıklayan bir kavramdır. Kariyerle ilgili tanımları çoğaltmak mümkündür.

Betz, Klein ve Taylor (1996) kariyer kavramını aşağıdaki dört önemli başlık üzerinden ele almışlardır. Bu başlıklar;

- Bireyin var olan kapasitesini doğru bir şekilde değerlendirebilmesi,
- Bireyin çevresindeki meslekler hakkında bilgi edinebilmesi,
- Bireyin belirlediği mesleklere ulaşmak için bir planlama yapabilmesi,
- Bireyin bu süreçte karşılaşılabileceği zorluklarla baş etmede, problem çözme becerilerini kullanabilmesi (akt. Bahadır, 2018: 26).

Adekola (2011) ve Tanoli'ye (2016) göre kariyer gelişiminde sorumluluk bireydedir. Bu bilinç, bireyi amacına götürecek düzenlemeleri yapmaya ve olası kariyer alanlarında fırsatlardan haberdar olmaya yönelten güçlü bir yön vericidir. Öte yandan seçilen alanda başarılı olabilmek için yetenek ve bilgi düzeyine uygun bir kariyer planı yapması da şarttır. (akt. Güldü ve Ersoy Kart, 2017: 379). Kariyer planlama, bireyin kendisini tanımına, ilerleyen süreçlerde meslek anlamında nasıl bir konumda olmak istediğine yönelik farkındalıkları ve planlamalarını içerir (Tanoli, 2016).

Bu ifadelerden yola çıkarak bireyin kendisini tanıdığı, çevresindeki mesleklerle ilgili farkındalık oluşturduğu, bu farkındalık hareket ederek bilgi ve becerisini mesleklere ulaşmada kullandığı, planla ilişkilendirilmiş bir sürecin kariyer gelişim süreci olarak tanımlandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Savickas (2012) kariyerin gelişim

sürecinin, bireyin yaşantısında üstlendiği görevler arasında uyumlu olmayı ve gelişimi elde edebilme amacıyla gerçekleştirilen faaliyetleri betimlediğini aktarmış, kariyere yönelik sürecinin sadece iş tercihi ve iş hayatına girmeye yönelik görevleri değil, diğer özel ve toplumsal yaşantı görevlerini de içine alan kompleks bir oluşumu karşılık geldiğini (akt. Güldü ve Ersoy Kart, 2017, 378), Özyürek (2013) ise, kariyere yönelik gelişim süreçlerinde kişinin farkında olma, eğitimle ilgili fırsatları öğrenebilme, ilgisinin ve yeteneğini farkında olma, geleceğiyle ilgili kariyer imkânlarını değerlendirebilme gibi kariyerle ilgili karar alma ve yön tayin etmeyle ilgili klavuzluk edebilecek mühim alanlarda farklı beceriler kazanmalarına yardımcı olmanın amaçlandığını ifade etmiştir (akt. Bakır ve Büyükgöze Kavas, 2021: 120).

Somut olarak kariyere ilk adım, lise yıllarında bir mesleğe yönelmeyle, üniversite tercihlerine karar verme süreciyle başlamaktadır (Göncü Akbaş ve Okutan, 2020: 162). Ünsal' a (2014) göre kariyer gelişim süreci çok yönlü bir süreçtir ve dönemleri, bireyin yaşam dönemlerine paralel olarak gelişim gösterir (akt. Göncü Akbaş ve Okutan, 2020: 160). Bu süreç, bireylerin kendi kimliği ile bütünleştiği (Çalı ve Doğar, 2021: 83) erken ergenlik dönemlerine (Tatlı vd., 2021: 167) yani bireyin lise yıllarına karşılık gelmektedir. Lise yılları bireylerin bir taraftan kendilerini tanımaya, ilgi ve yeteneklerini keşfetmeye çalıştıkları diğer taraftan ise mesleklerle ve kariyer olanaklarıyla ilgili bilgi alışverişinde buldukları yıllardır (Göncü Akbaş ve Okutan, 2020: 161). Rowland (2004), kariyere yönelik süreçlerde en belirgin dönem, kişinin meslek seçimine ilişkin araştırmalar yaptığı yeteneklerinin, ilgilerinin farkında olduğu ve süreç sonlandığında bir meslekle ilgili seçim yaptığı lise yılları olduğunu ifade etmiştir. (akt. Kayadibi ve Oguzhan, 2020: 373). Özetle, kariyer gelişimi sürecinde kariyerle ilgili önemli kararların alındığı yıllar olan lise yılları, kariyer gelişimi sürecinde çok önemli bir yerdedir. (Karaca vd., 2019: 117).

Gençlerin lise dönemlerinde kariyerle ilgili vermiş oldukları kararlar, sadece mesleki geleceklerini değil fizyolojilerini, psikolojilerini, toplumsallaşmalarını ve yaşam kalitelerini doğrudan etkilemektedir (Kavas, 2012). Lise öğrencilerinin çoğunluğunun kariyer kararını verirken zorluklar yaşadıkları gözlenmekte, yurt dışında ve ülkemizde yapılan araştırmaların sonuçları bu gözlemleri desteklemektedir (Bacanlı, 2012: 86). Kariyer kararı verme sürecinde yaşanan güçlükler ve bu noktada ortaya çıkan endişeler, bizi 'kariyer kaygısı' kavramına yönlendirmektedir.

Kariyer Kaygısı

Kaygı kavramı üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasa olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022). Kaygı ile ilgili ilk tartışmaları varoluşçuluk felsefesinde görmek mümkündür. Varoluşçu felsefenin kurucusu Kierkegaard ve aynı hareketin temsilcileri Heidiger ve Sarte, kaygı olgusunu farklı bakış açıları üzerinden tartışmışlardır. Bu filozoflar ortak görüş olarak bu durumu insanların temel gerçekliği olarak kabul etmiş; kaygıyı amaç duygusunu yitirmiş, toplumdan ve tarihsel bağlamdan kopmuş bir insanın güvensizlik ve huzursuzluk durumuyla ilişkilendirmişlerdir (Kömürcü ve Mohan Kömürcü, 2021: 820). Barlow (2002) ise kaygıyı, kişilerin olumu olmayan duygularıyla, kaygı ya da korkuları ile bağlantılı olarak oluşan gergin olma durumu şeklinde tanımlamıştır (akt. Tatlı vd., 2021: 168). Cüceloğlu (1996) kaygının, ekseriyetle oluşmamış bir duruma yönelik olduğunu, ileriye yönelik endişeyi ve gerginliği kapsadığını ifade etmiştir.

İlgili literatür tarandığında, kariyer kaygısı ile ilgili bir çok tanıma ulaşılabılır. Vignoli (2015) kariyer kaygısını, kariyer sürecinde meydana gelen, kişinin meslek ve akademik yaşamına yönelik olarak algıladığı başarılı olamama korkusu şeklinde açıklamıştır. Yine Vignoli (2015) yaptığı başka bir tanımlamada, kariyer kaygısını aynı zamanda kariyer seçiminde hata yapma endişesi, akademik alanda ve kariyer gelişiminde başarısız olma ve sonuçta işsiz kalma korkusu olarak ifade etmiştir (akt. Çoğalan ve Yazıcı, 2022: 153). Mallet (2002), kariyer kaygısını, kişinin toplum içerisinde tasarladığı durumu sürdürmemeye tehlikesiyle ilişkili yaşadığı sosyal endişeler olarak açıklamıştır (akt. Tatlı vd., 2021: 168). Kariyere yönelik endişeler, bir bireyin kariyerinin gelişiminde önemli ve gerekli olarak nitelendirdiği süreçleri kontrol edebilmeye yönelik kaygıya karşılık gelmektedir (Code ve Bernes, 2006; Savickas; Passen ve Jarjoura, 1988, akt. Şahin, Özaydın ve Siyez, 2019: 168). Dainis vd. (2011) kariyer kaygısını, kariyer ile ilgili kararların alınması sürecinde yaşanan gelecekle ilgili düşüncelerde kararsızlığın yaşandığı, birden çok nedene bağlı şekilde oluşan bir durum olarak açıklamıştır. (akt. Karaca vd., 2019: 117).

Yukarıdaki tanımlamalardan hareketle, kariyer kaygısının bireyin kendisini tanımasıyla erken yaşlarda başlayan ve aslında eğitim sürecinin bir parçası olarak geleceğe de sirayet eden bir kaygı türü olduğunu söyleyebiliriz. Zeidner (2007), kaygı ile ilgili tanımları eğitim süreci ve öğrencilerle ilişkilendirmiş, kaygıyı öğrencileri ilkokuldan lisansüstü derecelere kadar etkileyen, zayıflatıcı olumsuz bir duygu olarak tanımlamış, bu tanımları ile dolaylı olarak bireyin eğitim sürecinde yüzleştiği kariyer kaygısına işaret etmiştir. Özyürek (2013) eğitim sürecinde öğrencilerin kendi keşiflerinin yanı sıra aileden ve çevreden gelen yönlendirmelerin, bazen baskıların, sürecin daha da zorlaşmasına ve bireyin karar vermede zorluk çekmesine ve kariyerle ilgili kaygı yaşamasına neden olabileceğini ifade etmiştir. (akt. Göncü Akbaş ve Okutan, 2020: 161).

Kariyerle ilgili ilk somut adımların lise dönemlerinde atıldığını kabul edersek, kariyerle ilgili kaygı durumunun da bu yıllarda, yani bireyin ergen olduğu yıllarda başladığını, şekillendiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Nalbantoğlu Yılmaz ve Çetin Gündüz (2018) ergenlik dönemindeki öğrencilerin kariyer gelişimi sürecinde hangi mesleğe yöneleceğine ve ne yapmak istediğine karar vereceğini, bu süreçte çeşitli sorularla karşılaşacağını belirtmiştir. Bacanlı (2012) ise, birçok lise öğrencisini kariyer kararını verirken zorlandığına dikkat çekmiştir. Literatüre bakıldığında lise dönemindeki bireylerin kariyer kaygısıyla ilgili olarak yaşadıkları kaygılar genel olarak kariyer kararsızlığı, sınav kaygısı, gelecek kaygısı ile ilişkilendirilmektedir (Ayyıldız, 2015: 182; Campagna ve Curtis, 2007: 94; Karakaş, 2013: 145; Peng, 2005: 300; Vignoli, 2015: 187, akt. Göncü Akbaş ve Okutan, 2020: 162).

Amaç

Bu araştırmanın amacı, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi'nde (GSL) 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde öğrenim gören öğrencilerin, kariyer ile ilgili kaygı durumlarının ikametgâh, cinsiyet, sınıf, alan (resim-müzik), anne-baba eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyi gibi sosyo-demografik değişkenler üzerinden incelemektir.

Problem Durumu

Bu çalışmanın problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir.

“Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları arasında farklılık var mıdır?”

Bu ana problem cümlesi çerçevesinde, araştırmada aşağıdaki alt problemlere de cevap aranacaktır.

Alt Problemler

- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, ikamet ettikleri yere (ev, yurt, vb.) göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, alana göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, annenin eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, babanın eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- GSL öğrencilerinin aile etkisi ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumları, hane halkının toplam gelirin'e göre farklılık göstermekte midir?

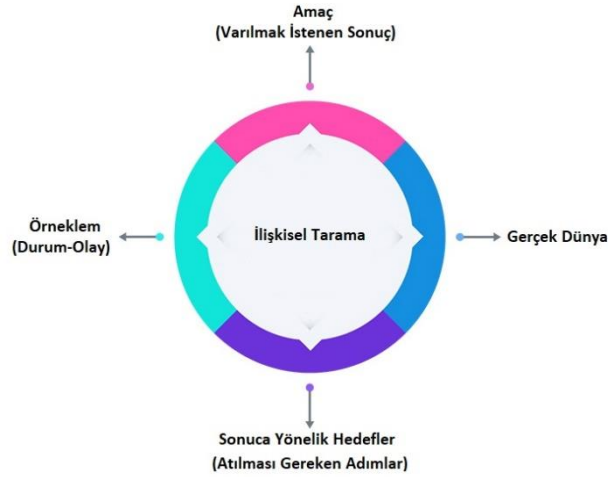
YÖNTEM

Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi’nde (GSL) 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde öğrenim gören öğrencilerin, kariyer ile ilgili kaygı durumlarının sosyo-demografik değişkenler üzerinden incelendiği bu araştırmada, nicel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma modellerinden ‘İlişkisel Tarama Modeli’ kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini (Karasar, 2010: 81), ilişkinin şeklini (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004: 203) belirlemeyi, değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisiyle ilgili ipuçları elde etmeyi (Büyüköztürk vd, 2014: 14) amaçlayan, betimsel türde (Sönmez ve Alacapınar, 2013: 50; Toytok, 2016: 174) araştırma modelleridir.

QuestionPro (2022) isimli Online Anket Yazılımı Ve Veri Zekâsı Bloğu, ilişkisel tarama modelini aşağıdaki görsel üzerinden şu şekilde tanımlanmıştır: İlişkisel araştırma, değişkenlerin gerçek dünyada doğal olarak nasıl ilişkili olduğunu, araştırmacının onları değiştirmeye veya aralarında nedensellik atamaya teşebbüs etmeden tanımlayan ve tahmin eden bir yöntemdir.

Şekil 1. İlişkisel Tarama Modeli

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi'nde (GSL) 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde 9,10,11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören 248 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi oluşturulduktan sonra, Kayseri GSL müdürü ile ön görüşme yapılmış, araştırma konusu ve amaçları belirtilerek veri toplama aşaması için gerekli izinler sağlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Resim ve Müzik bölümlerinde öğrenim gören 248 öğrencinin sosyo-demografik bilgilerinin toplanmasında kişisel bilgi formu (KBF) kullanılmıştır. KBF de öğrencilerin cinsiyet, ikamet yeri, sınıf, bölüm, anne-baba eğitim durumu ve hanenin toplam gelirene ilişkin verilerin alınabileceği sorulara yer verilmiştir. Öğrencilerin aile etkisine ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumlarına yönelik veriler Çetin Gündüz ve Nalbantoğlu Yılmaz'ın (2016) hazırladığı Kariyer Kaygısı Ölçeği (KKÖ) ile toplanmıştır. Ölçekte, aile etkisine ilişkin kariyer kaygı durumlarını (5) ve meslek seçimine ilişkin kariyer kaygı durumlarını (9) belirlemek üzere toplam 14 madde yer almaktadır. Ölçeğin derecelendirilmesi "(5) Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum (4), Karasızım (3), Katılmıyorum (2), ve Hiç Katılmıyorum (1)" olmak üzere 5'li likert tipinde yapılmıştır.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin analizi SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 25.0 programı kullanılarak yapılmış, istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak değerlendirilmiştir. Çetin Gündüz ve Nalbantoğlu Yılmaz (2016) ölçeğin aile etkisine yönelik kariyer kaygılarına ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını 0.742, meslek seçimine yönelik kariyer kaygılarına ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını ise 0.797 olarak açıklamışlardır. Araştırmada, bu güvenilirlik katsayıları yeniden hesaplamış; ölçeğin aile etkisine ilişkin kariyer kaygılarına ait Cronbach's Alfa değeri 0,89, meslek seçimine yönelik kariyer kaygılarına ait Cronbach's Alfa değeri ise 0,87 olarak bulunmuştur.

“Maddelerin iç tutarlılığının bir ölçüsü olan Cronbach alfa katsayısı, ölçekte bulunan maddelerin homojen yapısını açıklamak veya sorgulamak üzere kullanılır. Cronbach alfa katsayısı yüksek olan ölçekteki maddelerin birbirleriyle tutarlı bir o kadar da aynı özelliği ölçen maddelerden meydana geldiği yorumu yapılır.” (Yıldız ve Uzunsakal, 2018: 6). Katsayının 0.7 ve üzerinde bulunması halinde ölçeğin güvenilirliği güvenilir olarak kabul edilir (Kılıç, 2016: 47).

Yıldız ve Uzunsakal (2018) Cronbach alfa (R2) değerini şu şekilde açıklamıştır.

- $0 < R2 < 0.40$ ise güvenilir değil
- $0.40 < R2 < 0.60$ ise düşük güvenilirlikte
- $0.60 < R2 < 0.80$ ise oldukça güvenilir
- $0.80 < R2 < 1.00$ ise yüksek güvenilirlikte

Araştırmada, verilerin normal dağılımları, çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakarak kontrol edilmiş, verilerin -1 ile +1 değeri arasında yer aldıkları görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle, araştırma verilerin normal bir şekilde dağıldığı (Kalaycı, 2014) söylenebilir.

Tablo 1. Verilerin Çarpıklık ve Basıklık Katsayılarına İlişkin Dağılım

Değişken	n	Ortalama	S.S.	Ortanca	Çarpıklık	Basıklık
Aile	248	3.979	0.9952	4.2	-1.0426	0.3417
Meslek		2.7648	0.9731	2.6667	0.2029	-0.715

Araştırmada, tanımlayıcı istatistiksel metotlar (frekans, aritmetik ortalama) ve iki grup ortalamasının karşılaştırmasında Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Sample T-Test), iki ve üzerinde grup ortalamasının karşılaştırmasında ise Tek Yönlü Varyans Analizi Testi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Anova testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunan boyutlar için farkın hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti ise post-hoc analizleri ile yapılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırma Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul'una sunulmuş, kurulun 25.01.2022 tarih ve 25 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine yönelik sosyo-demografik bilgilerle, öğrencilerden kariyer kaygısı ölçeği ile toplanan verilerin betimsel istatistik analizlerinin sonuçlarına yer verilmiştir.

Kayseri GSL Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Durumları**Tablo 2.** Öğrencilerin Sosyo-Demografik Bilgilerine İlişkin Dağılım

Değişkenler	Kategori	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	149	60
	Erkek	99	40
Öğrenci İkamet Yeri	Yurt	84	33,9
	Aile Yanı	164	66,1
Sınıf	9	55	22,2
	10	98	39,5
	11	47	18,9
	12	48	19,4
Bölüm	Resim	136	54,8
	Müzik	112	45,2
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	50	20,2
	Ortaokul	55	22,2
	Lise	94	37,9
	Üniversite	43	17,3
Baba Eğitim Durumu	Yüksek Lisans-Doktora	6	2,4
	İlkokul	37	14,9
	Ortaokul	56	22,6
	Lise	82	33,1
Hane Toplam Gelir	Üniversite	54	21,8
	Yüksek Lisans-Doktora	19	7,6
	4253 TL ve altı	109	43,9
	4254 TL ve üzeri	139	56,1

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Cinsiyet' Değişkeni Üzerinden İncelenmesi**Tablo 3.** Kariyer Kaygı Puanlarının 'Cinsiyet' Değişkeni Üzerinden T Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	n	\bar{x}	Ss	t	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	Kadın	149	3.9624	1.0231	-0.322	0.748
	Erkek	99	4.004	0.9562		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	Kadın	149	2.613	0.9316	-3.0647	0.002
	Erkek	99	2.9933	0.9942		

Tablo incelendiğinde, cinsiyet kategorileri arasında aile etkisi ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı ($p=0.748$), meslek seçimi ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu ($p=0.002$) görülmektedir. Meslek seçimine ilişkin farklılığın nereden kaynaklandığını saptamak amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, erkek öğrencilerin meslek seçimine yönelik ortalama kariyer kaygı puanının (2.9933), kadın öğrencilere (2.613) göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'İkamet Yeri' Değişkeni Üzerinden Analizi**Tablo 4.** Kariyer Kaygı Puanlarının İkamet Yeri Değişkeni Üzerinden T Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	İkamet Yeri	n	\bar{x}	Ss	t	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	Yurt	84	3.8714	0.9517	-1.2199	0.224
	Aile yanı	164	4.0341	1.0151		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	Yurt	84	2.6032	0.7835	-1.8814	0.061
	Aile yanı	164	2.8476	1.0498		

Tablo incelendiğinde, ikamet yeri kategorileri arasında aile etkisi ($p=0.224$) ve meslek seçimi ($p=0.061$) ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Sınıf Düzeyi' Değişkeni Üzerinden Analizi

Tablo 5. Kariyer Kaygı Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkeni Üzerinden Anova Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Sınıf Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	F	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	9	55	4.1345	0.812	3.624	0.014
	10	98	3.7673	1.0429		
	11	47	3.9234	1.1659		
	12	48	4.2875	0.8063		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	9	55	3.0525	0.9367	2.8885	0.036
	10	98	2.7324	0.9076		
	11	47	2.766	1.1241		
	12	48	2.5	0.9279		

Tablo incelendiğinde, sınıf düzeyi kategorileri arasında aile etkisi ($p=0.014$) ve meslek seçimi ($p=0.036$) ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Aile etkisine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, 12. sınıfta okuyan öğrencilerin aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları (4.2875), 9, 10 ve 11. sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Kategoriler arasında kaygı puanlarına yönelik en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan post-hoc analizlerinde ise aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları arasındaki en büyük farklılığın, 12 ve 10. sınıflar arasında olduğu görülmüştür.

Meslek seçimine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, 9. sınıfta okuyan öğrencilerin meslek seçimine ilişkin kaygı puan ortalamaları (3.0525), 10, 11 ve 12. sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Kategoriler arasında kaygı puanlarına yönelik en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan post-hoc analizlerinde ise meslek seçimine ilişkin kaygı puan ortalamaları arasındaki en büyük farklılığın, 12 ve 9. sınıflar arasında olduğu görülmüştür.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Alan' Değişkeni Üzerinden Analizi

Tablo 6. Kariyer Kaygı Puanlarının 'Alan' Değişkeni Üzerinden T Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Alan	n	\bar{x}	Ss	t	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	Resim	136	3.8676	1.0386	-1.9534	0.052
	Müzik	112	4.1143	0.9264		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	Resim	136	2.6503	1.0329	-2.0544	0.041
	Müzik	112	2.9038	0.8798		

Tablo incelendiğinde, alan kategorileri arasında aile etkisi ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı ($p=0.052$), meslek seçimi ortalamaları açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu ($p=0.002$) görülmektedir.

Meslek seçimine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, müzik bölümünde okuyan öğrencilerin meslek seçimine yönelik ortalama kariyer kaygı puanı (2.9038), resim bölümünde okuyan öğrencilerin meslek seçimine yönelik ortalama kariyer kaygı puanına (2.6503) göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Anne Eğitim Durumu' Değişkeni Üzerinden Analizi

Tablo 7. Kariyer Kaygı Puanlarının 'Annenin Eğitim Düzeyi' Değişkeni Üzerinden Anova Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Anne Eğitim Durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	İlkokul	50	3.736	1.1679	2.5459	0.040
	Ortaokul	55	4.0218	0.7866		
	Lise	94	3.9106	1.0537		
	Üniversite	43	4.3628	0.7749		
	Lisans Üstü	6	3.9333	1.1003		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	İlkokul	50	2.6867	0.9322	3.192	0.014
	Ortaokul	55	2.7576	1.053		
	Lise	94	2.6135	0.9121		
	Üniversite	43	3.2222	0.9172		
	Lisans Üstü	6	2.5741	1.1872		

Tablo incelendiğinde, anne eğitim durumu kategorileri arasında aile etkisi ($p=0.040$) ve meslek seçimi ($p=0.014$) ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Aile etkisine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları (4.3628), diğer derecelere göre daha yüksek bulunmuştur. Kategoriler arasında kaygı puanlarına yönelik en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan post-hoc analizlerinde ise aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları arasındaki en büyük farklılığın üniversite ve ilkokul dereceleri arasında olduğu görülmüştür.

Meslek seçimine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin meslek seçimine ilişkin kaygı puan ortalamaları (3.2222), diğer derecelere göre daha yüksek bulunmuştur. Kategoriler arasında kaygı puanlarına yönelik en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan post-hoc analizlerinde ise meslek seçimine ilişkin kaygı puan ortalamaları arasındaki en büyük farklılığın üniversite ve ilkokul dereceleri arasında olduğu görülmüştür.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Baba Eğitim Durumu' Değişkeni Üzerinden Analizi

Tablo 8. Kariyer Kaygı Puanlarının 'Babanın Eğitim Düzeyi' Değişkeni Üzerinden Anova Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Baba Eğitim Durumu	n	\bar{x}	Ss	F	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	İlkokul	37	4.0054	1.0116	2.8244	0.026
	Ortaokul	56	3.6286	1.1323		
	Lise	82	4.0171	0.8884		
	Üniversite	54	4.1407	0.9733		
	Lisans Üstü	19	4.3368	0.8248		

Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	İlkokul	37	2.6697	1.1381	0.3723	0.828
	Ortaokul	56	2.7202	0.8643		
	Lise	82	2.7385	1.0029		
	Üniversite	54	2.8827	0.9745		
	Lisans Üstü	19	2.8596	0.8485		

Tablo incelendiğinde, baba eğitim durumu kategorileri arasında aile etkisi ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu ($p=0.026$), meslek seçimi ortalamaları açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı ($p=0.828$) görülmektedir.

Aile etkisine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları (4.3368), diğer derecelere göre daha yüksek bulunmuştur. Kategoriler arasında kaygı puanlarına yönelik en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan post-hoc analizlerinde ise aile etkisine ilişkin kaygı puan ortalamaları arasındaki en büyük farklılığın lisansüstü ve ortaokul dereceleri arasında olduğu görülmüştür.

GSL Öğrencilerinin Aile Etkisi ve Meslek Seçimine İlişkin Kariyer Kaygı Durumlarının, 'Hane Gelir Düzeyi' Değişkeni Üzerinden Analizi

Tablo 9. Kariyer Kaygı Puanlarının 'Hane Gelir Düzeyi' Değişkeni Üzerinden T Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Hane Gelir Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	t	p
Aile Etkisine İlişkin Kaygı	4254 TL ve altı	109	3.7908	1.0789	-2.6699	0.008
	4254 TL ve üstü	139	4.1266	0.9009		
Meslek Seçimine İlişkin Kaygı	4254 TL ve altı	109	2.6728	0.9956	-1.3204	0.188
	4254 TL ve üstü	139	2.8369	0.9525		

Tablo incelendiğinde, hane gelir düzeyi kategorileri arasında aile etkisi ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu ($p=0.008$), meslek seçimi ortalamaları açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı ($p=0.188$) görülmektedir.

Aile etkisine ilişkin farklılığın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testine göre, ailesinin geliri 4254 TL ve üzeri olan öğrencilerin aile etkisine ilişkin kariyer kaygı puanı (4.1266) , 4253 TL ve altı olan öğrencilerin aile etkisine ilişkin ortalama kariyer kaygı puanına (3.7908) göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi'nde (GSL) 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde öğrenim gören öğrencilerin, kariyer ile ilgili kaygı durumlarının ikametgâh, cinsiyet, sınıf, alan (resim-müzik), anne-baba eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyi gibi sosyo-demografik değişkenler üzerinden incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Alt Probleme ilişkin Sonuçlar

- 149 kadın, 99 erkeğin cevapladığı teste göre, bayan öğrencilerin kariyer kaygı durumlarıyla erkek öğrencilerin kariyer kaygı durumları arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.
- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 149 kadın, 99 erkeğin cevapladığı teste göre, erkek öğrencilerin kariyer kaygılarının bayan öğrencilere göre daha fazla olduğunu tespit edilmiştir.

2. Alt Probleme ilişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi ve meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin ikametgâh yerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 84'ü yurttan, 164'ü ailesinin yanında kalan öğrencilerin cevapladığı teste göre, yurttan kalan öğrencilerin kariyer kaygı durumlarıyla ailesinin yanında kalan öğrencilerin kariyer kaygı durumları arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

3. Alt Probleme ilişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 9. sınıftan 55, 10. sınıftan 98, 11. sınıftan 47 ve 12. sınıftan 48 öğrencinin cevapladığı teste göre, 12. sınıfta okuyan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının 9, 10 ve 11. sınıftaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sınıflar arasındaki en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan analizlerde ise kariyer kaygısına ilişkin en büyük puan farklılığının 10. ve 12. sınıflar arasında olduğu görülmüştür.
- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 9. sınıftan 55, 10. sınıftan 98, 11. sınıftan 47 ve 12. sınıftan 48 öğrencinin cevapladığı teste göre, 9. sınıfta okuyan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının 10, 11 ve 12. sınıftaki öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Sınıflar arasındaki en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan analizlerde ise kariyer kaygısına ilişkin en büyük puan farklılığının 9. ve 12. sınıflar arasında olduğu görülmüştür.

4. Alt Probleme ilişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin alanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. 136 resim, 112 müzik alanından öğrencinin cevapladığı teste göre, resim bölümündeki öğrencilerin kariyer kaygı durumlarıyla müzik bölümündeki öğrencilerin kariyer kaygı durumları arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin alanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 149 kadın, 99 erkeğin cevapladığı teste göre, resim bölümündeki öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının müzik bölümündeki öğrencilerin kariyer kaygı puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

5. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Annesi ilkököl mezunu olan 50, ortaokul mezunu olan 55, lise mezunu olan 94, üniversite mezunu olan 43 ve lisansüstü eğitim mezunu olan 6 öğrencinin cevapladığı teste göre, anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının, anne eğitim düzeyi diğer derecelerden olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Derceleler arasındaki en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan analizlerde ise kariyer kaygısına ilişkin en büyük puan farklılığının üniversite ve ilkököl dereceleri arasında olduğu görülmüştür.
- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin annelerinin eğitim durumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Annesi ilkököl mezunu olan 50, ortaokul mezunu olan 55, lise mezunu olan 94, üniversite mezunu olan 43 ve lisansüstü eğitim mezunu olan 6 öğrencinin cevapladığı teste göre, anne eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının, anne eğitim düzeyi diğer derecelerden olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Derceleler arasındaki en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan analizlerde ise kariyer kaygısına ilişkin en büyük puan farklılığının üniversite ve ilkököl dereceleri arasında olduğu görülmüştür.

6. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Babası ilkököl mezunu olan 37, ortaokul mezunu olan 56, lise mezunu olan 82, üniversite mezunu olan 54 ve lisansüstü eğitim mezunu olan 19 öğrencinin cevapladığı teste göre, baba eğitim düzeyi üniversite olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının, baba eğitim düzeyi diğer derecelerden olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Derceleler arasındaki en büyük farklılığın bulunması amacıyla yapılan analizlerde ise kariyer kaygısına ilişkin en büyük puan farklılığının lisansüstü ve ortaokul dereceleri arasında olduğu görülmüştür.
- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin babalarının eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Babası ilkököl mezunu olan 50, ortaokul mezunu olan 55, lise mezunu olan 94, üniversite mezunu olan 43 ve lisansüstü eğitim mezunu olan 6 öğrencinin cevapladığı teste göre, baba eğitim düzeyi derecelere göre farklılık göstermemektedir.

7. Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını aile etkisi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Hane gelir düzeyi 4250 TL ve altında bulunan 109, 4250 TL ve üzerinde bulunan 139 öğrencinin cevapladığı teste göre, ailesinin geliri 4254 TL ve üzeri olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarının, ailesinin geliri 4253 TL ve altı olan öğrencilerin kariyer kaygı puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilere uygulanan KKÖ de, kariyer kaygısını meslek seçimi üzerinden ölçmeye yönelik maddelerin istatistiksel analizlerine göre, öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Hane gelir düzeyi 4250 TL ve altında bulunan 109, 4250 TL ve üzerinde bulunan 139 öğrencinin cevapladığı teste göre, ailesinin geliri 4254 TL ve üzeri olan öğrencilerin kariyer kaygı puanları, ailesinin geliri 4253 TL ve altı olan öğrenciler ile farklılık göstermemektedir.

Araştırma sonuçları, öğrencilerin aile etkisine ilişkin kariyer kaygılarının anne-babanın eğitim durumu ve hane halkının gelir düzeyine göre farklılık gösterdiğine işaret etmektedir. Ebeveynlerin eğitim durumunun yüksek olmasının, kariyer planlama noktasında çocuğa yansıyan bir farkındalığı da beraberinde getirdiği, bu nedenle de öğrencilerin kariyer kaygıları üzerinde doğrudan olumlu etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Öte yandan, bir ailenin gelir düzeyi ulaşılabilen imkânlar bakımından, aslında ailenin tüm fertlerini doğrudan etkileyen önemli bir unsurdur. Dolayısıyla, gelir düzeyindeki iyileşmenin yine tüm alanlarda aile fertlerine olumlu yansımaları, bu doğrultuda kariyere yönelik kaygıların da daha az olması beklenilebilir. Araştırma sonuçları bu durumun aksine işaret etmiştir. Geliri dolayısıyla da refah düzeyi daha yüksek olan ailelerin öğrencilerinin kariyer kaygı durumları daha yüksek puanlarda çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, meslek seçimine ilişkin kariyer kaygılarının cinsiyet, alan ve annenin eğitim durumuna göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin meslek seçimine ilişkin kariyer kaygıları bayan öğrencilere göre daha yüksek puanlarda çıkmıştır. Bu durum geleneksel aile yapısında erkeğin rolü (hane gelirini sağlamakla yükümü olma durumu) ile ilişkilendirilebilir.

Meslek seçimine ilişkin anlamlılık tespit edilen diğer unsur, öğrencilerin seçtikleri alandır. Araştırma sonuçlarına göre, resim alanındaki öğrencilerin kariyer kaygı durumlarına yönelik puanlar müzik bölümü öğrencilerinininkine göre daha fazla çıkmıştır. Bir başka deyişle resim bölümü öğrencileri kariyerleri ile ilgili daha fazla kaygı duymaktadırlar. Bu durum, müzik alanının, meslek edineme ya da gelir sağlama noktasındaki imkânlarının resim alanına göre daha fazla olması ile ilişkilendirilebilir.

Meslek seçimine ilişkin anlamlılık tespit edilen diğer bir unsur da annelerin eğitim durumudur. Araştırma sonuçlarında, hem aile etkisine yönelik olarak hem de meslek seçimine yönelik olarak kariyer kaygısı noktasında anlamlılık tespit edilen tek kategori annelerin eğitim durumudur. Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin kariyer kaygı puanları, diğer derecelerdeki annelerin öğrencilerine göre daha fazla çıkmıştır. Bu sonuç, eğitim durumunun kariyer planlama ve kaygı noktasında annelerde oluşturduğu farkındalıkla ilişkilendirilebilir.

ÖNERİLER

Kariyer gelişimine yönelik adımların somut olarak kendini hissettirdiği ergenlik dönemi, lise dönemlerine karşılık gelmektedir. GSL de öğrenim gören öğrencilerin bahsedilen bu somut adımları sağlıklı bir şekilde atabilmesi için öğretim programlarına alan ve seviye gözetilerek alanında uzman kişilerin yürüteceği kariyer planlama dersleri konulmalıdır.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Bu araştırma Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından, 25.01.2022 tarih ve 25 sayılı kurul kararıyla onaylanmıştır.

Yazarın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada yazarın katkı oranı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Bacanlı, F. (2012). Relationships between career decision making difficulties and irrational beliefs about career choice. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4 (37), 86-95. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tpdrd/issue/21457/229730>
- Bahadır, R. Y. & Sürücü, A. (2019). Lise öğrencilerinin anne baba tutumlarının kariyer kararı yetkinlik beklentisini yordayıcı gücü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (3), 2444-2461. <https://doi.org/10.33206/mjss.524308>
- Bahadır, R. Y. (2018). *Lise öğrencilerinin kariyer kararı yetkinlik beklentilerinin anne baba tutumları ve başa çıkma stilleri açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Bakır, V. & Büyükgöze Kavas, A. (2021). Çocukların kariyer gelişiminde ebeveyn desteği ve sosyo-demografik özelliklerin rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 119-136. <https://doi.org/10.53444/deubefd.780311>
- Büyükgöze Kavas, A. (2012). Kariyer karar ölçeğinin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 4 (38), 159-168. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200084>
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışları*. Remzi Kitabevi.
- Çalı, O. & Doğar, Y. (2021). Spor Lisesi öğrencilerinin kariyer kaygılarının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 15 (1), 81-93. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/60685/854883>
- Çetin Gündüz, H. & Nalbantoğlu Yılmaz, F. (2016). Lise öğrencilerinin kariyer kaygılarını belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3): 1008-1022. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.282397>

- Çoğalan, Y. & Yazıcı, H. (2022). Lise öğrencilerinin özgüvenleri, kariyer denetim odakları ve kariyer kaygıları arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (81), 152-165. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1783021>
- Erdoğan, H.T. (2009). *Bireysel kariyer planlama ile kişisel başarı arasındaki ilişkiye yönelik Dumlupınar Üniversitesinde bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dumlupınar Üniversitesi.
- Göncü Akbaş, M. & Okutan, E. (2020). Lise öğrencilerinin kariyer kaygısına yönelik alan araştırması: Antalya ili örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(20), 158-187. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/genclikarastirmalari/issue/55138/644186>
- Güldü, Ö. & Ersoy Kart, M. (2017). Kariyer planlama sürecinde kariyer engelleri ve kariyer geleceği algılarının rolü. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72 (2) , 377-400. http://dx.doi.org/10.1501/SBFder_0000002450
- Kalaycı, Ş. (2014). *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayıncılık.
- Karaca, M., Karaçetin, M. & Karadeniz, E. M. & Kala, E. (2019, August 26-30). *Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Kariyer Kaygılarını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma: Burdur ve Isparta Örneği* [Conference presentation]. International Conferences on Social Science Research, Prizren, Kosovo.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kayadibi, S. & Kırdök, O. (2020). Lise öğrencilerinin kariyer kaygıları ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, covid-19 özel sayısı 2*, 372-388. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/732674>
- Kayseri Güzel Sanatlar Lisesi (2023, Ekim 10). https://kayserigsl.meb.k12.tr/icerikler/okul-tarihi_8811532.html
- Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6 (1), 47-48. <http://dx.doi.org/10.5455/jmood.20160307122823>
- Kömürcü, İ. & Mohan Kömürcü, H. (2021). The Mediating Role of Socio-Economic Status in the Relationship between Problem-Focused Coping Strategies and Test Anxiety in Conservatory Students, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6 (13), 819-847. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.394>
- Milli Eğitim Bakanlığı (2022, Ekim 17). Kayseri Milli Eğitim İstatistikler. https://kayseri.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/19082514_Kaysery_Mylylly_Eyytym_Ystatystyklery-2020-2021_2.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2023, Ekim 17). Güzel Sanatlar liseleri Başvuru Klavuzu. https://eokulyd.meb.gov.tr/SinavIslemleri/BasvuruIslemleri/GSSL/2021_e_klavuz.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2023, Eylül). Güzel Sanatlar Liselerinde Kültür Ve Turizm Bakanlığı İle Ortak Yönetim Modeli. <https://www.meb.gov.tr/guzel-sanatlar-liselerinde-kultur-ve-turizm-bakanligi-ile-ortak-yonetim-modeli/haber/26196/tr>
- Nalbantoğlu Yılmaz, F. & Çetin Gündüz, H. (2018). Lise öğrencilerinin kariyer kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1585-1602. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471164>
- QuestionPro Site Haritası, (2022, Eylül 20). İlişkisel Araştırma. <https://www.questionpro.com/blog/descriptive-research-vs-correlational-research>
-

- Sanathane (2021). Güzel Sanatlar Liseleri Yetenek Sınavları ve Kontenjanları. <https://www.sanathane.art/guzel-sanatlar-liseleri-yetenek-sinavleri-ve-kontenjanlari>
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Şafak Soyaslan, Ö. (2019, Eylül 30). Avni Akyol Güzel Sanatlar Lisesi. https://eyupalibeykoyortaokulu.meb.k12.tr/icerikler/avni-akyol-guzel-sanatlar-lisesi-lise-tanitim-gezimiz_5107631.html
- Şahin, S. , Özyayın, S. & Siyez, D. M. (2019). Yetişkin kariyer endişeleri ölçeği kısa formu: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2 (2) , 166-193. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kpdd/issue/51379/623567>
- Tanoli, M.F. (2016). Understanding career planning: a literature review. *Munich Personal RePEc Archive (MPRA)*, 1-15. <https://mpa.ub.uni-muenchen.de/74730/>
- Tatlı, H. S. , Kazan, H. & Öngel, V. (2021). Kariyer planlama; ülkenin ekonomik itibarı ve kariyer kaygısı açısından bir inceleme. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 22 (1), 167-185. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/doujournal/issue/66684/1043234>
- Toytok, E.H. (2016). School leaders' innovation managements and organizational stress: A relational model study. *Univers. J. Educ. Res.*, 4, 173-179. <http://dx.doi.org/10.13189/ujer.2016.041322>
- Türk Dil Kurumu (2022, Kasım 28). Kariyer. <https://sozluk.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu (2022, Ekim 3). <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1>
- Uzunsakal, E. & Yıldız, D. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (1), 14-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>
- Vignoli, E. (2015). Career indecision and career exploration among older french dolescents: The specific role of general trait anxiety and future school and career anxiety. *Journal of Vocational Behavior*, 89. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jvb.2015.06.005>
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.
- Zeidner, M. (2007). Test anxiety in educational contexts: Concepts, findings and future directions. *Emotion in Education*, 165–184). <http://dx.doi.org/10.1016/B978-012372545-5/50011-3>